

SOŽITJE za večjo varnost v cestnem prometu

JAVNA AGENCIJA
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARNOST PROMETA

Februar 2015

1. UVOD

Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa si v okviru projekta »Sožitje za večjo varnost v cestnem prometu« prizadeva z različnimi ukrepi in z različnimi sodelujočimi za čim daljšo in samostojno mobilnost starejših, s poudarkom na varnosti vseh udeležencev v prometu. Kot starejšega voznika obravnavamo vsakega voznika, starejšega od 65 let. Posebnih starostnih omejitev zakonodaja ne prinaša, voznik je lahko voznik, dokler je varen voznik. Tako varnost vožnje temelji predvsem na odgovornosti voznika.

Ker se prebivalstvo stara, se delež starejših voznikov povečuje. Zmanjšane fizične sposobnosti (vid, sluh, počasnejši reakcijski čas) in manjša udeležba v vsakodnevnih prometnih situacijah zahtevajo še posebno previdnost starejših voznikov. Kljub vsemu pa dragocene izkušnje starejših voznikov pozitivno prispevajo k varnosti v cestnem prometu za vse udeležence.

Na podlagi študij in raziskav ni mogoče določiti specifične starosti, v kateri vozniki postanejo nezmožni oz. manj zmožni za vožnjo motornega vozila. Ljudje se staramo različno. Nekateri so pri 70 letih lahko v boljši telesni kondiciji in bolj aktivni kot nekateri pri 60 letih ali mlajši. Kljub vsemu pa staranje s seboj prinaša splošen upad zmogljivosti in zdravstvenega stanja, kot tudi upad psihičnih sposobnosti oz. sprememb v kognitivni zmogljivosti, ki vplivajo na vožnjo. Ker gre za postopen proces, ljudje ne opazijo takoj sprememb in vpliva na vožnjo.

Zato, da bi se starejši vozniki in voznice na naših cestah čim dlje počutili varne in zato, da bi čim dlje ostali mobilni, smo na Javni agenciji RS za varnost prometa v sodelovanju s pomembnimi deležniki (Ministrstvo za infrastrukturo, Policija, DARS d.d., Zveza društev upokojencev Slovenije, Združenje FORTOX in drugo zainteresirano javnostjo) pripravili projekt, s katerim bomo izvedli izobraževanja oz. usposabljanja, namenjena starejšim voznikom in voznicam po celi Sloveniji.

Ker se v zadnjem času pojavlja več informacij o problematiki vožnje po avtocestah in hitrih cestah (vožnja v napačno smer, nedovoljeno obračanje in ustavljanje na vozišču, neustrezno ravnanje ob prometnih nesrečah itd.) bomo posebno pozornost namenili varni vožnji po avtocestah in hitrih cestah. Projekt bo še posebej zanimiv za starejše voznike in voznice, ker se bodo le-ti lahko o svojem zdravstvenem stanju in psihofizičnih sposobnosti posvetovali z zdravstvenim osebjem. Kdor bo želel pa se bo lahko udeležil tudi praktične svetovalne vožnje z inštruktorjem.

2. NAMEN IN CILJI

Z izvajanjem izobraževalnih aktivnosti želimo povečati prometno varnost ter dvigniti zavedanje udeležencev v cestnem prometu. Nevarnost, da so starejši vozniki motornih vozil povzročitelji prometnih nesreč, se povečuje po njihovem 65. letu. Od 74 do 85 let je njihovo povprečje 3 smrtne žrtve na 161 milijonov prevoženih kilometrov in je enako povprečju mladih voznikov. Od 85 in več let dalje pa povprečje zraste na skoraj 4 krat večjo raven kot pri mladih voznikih (Vir: AAA). Starejši kot postajajo vozniki, hitreje se manjša njihova zmožnost zaznavanja in slabše so njihove vozniške sposobnosti. Hkrati pa je zaradi večje ranljivosti starejših večja verjetnost, da bodo v nesreči, ki za mlajše morda ne bi bila zelo huda, utrpeli hujše poškodbe ali celo smrt.

Običajno se zaradi starosti in / ali zdravstvenih težav zmanjšajo vozniške zmožnosti in sposobnosti. Starost z vidika voznika pomeni upad življenjskih moči in zmanjšanje psihofizičnih sposobnosti, pomembnih za varno vožnjo. Bolezni in poškodbe dodatno prispevajo k zmanjšanju telesnega in duševnega zdravja. S tem je povezano pogosto ali redno zdravljenje z različnimi vrstami zdravil.

Vendar ni le starost sama po sebi tista, ki predstavlja večje tveganje za prometno nesrečo. Bolj verjetno se tukaj kaže vpliv funkcionalne oviranosti, povezane z zdravstvenim stanjem posameznika ali zdravil, ki jih starejši uživajo.

S podaljševanjem delovne dobe se podaljšuje tudi obdobje nujne aktivne udeležbe v prometu. Hkrati pa s staranjem prebivalstva narašča tudi število starejših voznikov. V začetku 30. let sedanjega stoletja bo ena četrтина voznikov starejša od 65 let. Zaradi prometne varnosti bo potrebno spodbuditi razvoj in izvajanje posebnih programov usposabljanja, ki bi starejšim voznikom omogočili lažjo integracijo v sodobni promet ter hkrati izboljšali samo prometno varnost te populacije.

- GLAVNI CILJ

Cilj projekta Sožitje za večjo varnost v cestnem prometu je zagotoviti večjo varnost starejših voznikov motornih vozil na avtocestah in hitrih cestah. Predvsem želimo doseči, da bodo starejši vozniki na avtocestah in hitrih cestah samostojno, varno in pravilno ravnali.

- **OSTALI CILJI**

Osveščanje starejših voznikov o pomenu psihofizičnih sposobnosti za vožnjo.

Obnovitev poznavanja in razumevanja prometnih pravil in predpisov.

Informiranje in svetovanje starejšim voznikom o pravilnem ravnanju na praktičnem primeru vožnje v realni prometni situaciji.

3. SPLOŠNI DEL PROJEKTA SOŽITJE

Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa v letu 2015 načrtuje nov projekt »Sožitje za večjo varnost v cestnem prometu«, s poudarkom na varnosti ranljivih udeležencev v cestnem prometu. V začetni fazi projekta se bomo posvetili predvsem varnosti starejših voznikov in voznic ter drugih starejših udeležencev v prometu. Projekt bo potekal po celotni Sloveniji oz. v vseh slovenskih regijah, predvsem s sodelovanjem z društvi upokojencev, tako da bomo zajeli čim večje število ciljne javnosti, in sicer starejših voznikov in voznic. Projekt se bo izvajal v štirih različnih vsebinskih sklopih. Udeleženci bodo lahko sodelovali pri predavanjih o prometnih pravilih in predpisih, predavanjih o varni vožnji po avtocesti in hitri cesti, pridobili informacije in nasvete o zahtevah kontrolnega zdravstvenega pregleda ter se po želji udeležili svetovalne vožnje z inštruktorjem. Celoten sklop predavanj bo obsegal zelo različne vsebine s področja varnosti v cestnem prometu, predvidoma pa bo trajal 3 ure. Po zaključku predavanj bo čas za individualna svetovanja in preizkuse vožnje z inštruktorjem.

- DELEŽNIKI

Projekt se bo izvajal po celotni Sloveniji (v vseh statističnih regijah) s sodelovanjem različnih deležnikov: Javne agencije RS za varnost prometa, Ministrstva za infrastrukturo, Policije, DARS-a, Zveze društev upokojencev Slovenije, Združenja FORTOX in druge zainteresirane strokovne javnosti.

Vsi aktivni deležniki v projektu bodo s svojimi izobraževalnimi aktivnostmi prizadevali povečati prometno varnost starejših voznikov in hkrati tudi dvigniti njihovo stopnjo osveščenosti in usposobljenosti glede na posebne nevarnosti pri vožnji, ki izvirajo iz njihovih osebnostnih lastnosti. V nasprotju s pogostim prepričanjem, da je potrebno starejšim zaradi njihove varnosti in varnosti drugih omejevati mobilnost, si moramo prizadevati, da bi bili starejši čim dlje samostojni, mobilni ter obenem tudi varni.

Javna agencija RS za varnost prometa

- Javna agencija RS za varnost prometa (AVP) je idejni vodja in koordinator projekta Sožitje. Že v preteklosti smo na AVP organizirali posamezne dogodke, namenjene varnosti starejših udeležencev v prometu, predvsem voznikov in voznic. S projektom želimo razširiti aktivnosti, tako z razširitvijo in poglobitvijo vsebine kot tudi z razširjanjem dogodkov po celotni Sloveniji. Pri izvedbi dogodkov bodo sodelovali tudi člani izpitnih komisij za voziške izpite v okviru izpitnih centrov AVP po posameznih regijah v Sloveniji.

Ministrstvo za infrastrukturo RS

- Ministrstvo za infrastrukturo je partner v projektu Sožitje.

DARS d.d.

- DARS d.d. je partner v projektu Sožitje, saj se bo vsebina usposabljanj in izobraževanj nanašala predvsem na varnost udeležencev v cestnem prometu na avtocestah in hitrih cestah.

Policija

- Policija je partner v projektu Sožitje. Predvideno je sodelovanje posameznih policijskih postaj na predavanjih, kjer bodo predstavljene izkušnje iz lokalnega okolja.

Zveza društev upokojencev Slovenije

- Ključni sodelujoči v projektu je Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS), saj bomo z njihovo pomočjo pritegnili k udeležbi in sodelovanju ciljno javnost – starejše voznike in voznice. ZDUS bo omogočil seznanitev in dosegljivost posameznih društev upokojencev po celotni Sloveniji, kjer bomo tudi organizirali posamezne dogodke oz. izobraževanja in usposabljanja.

Združenje FORTOX

- Pri projektu bo Združenje FORTOX sodelovalo zlasti v sklopu zdravstvenega svetovanja in sodelovanja z zdravstveno stroko pri organizaciji predavanj.

Ostala zainteresirana javnost

- K sodelovanju v projektu Sožitje želimo pritegniti tudi druge strokovnjake s področja varnosti cestnega prometa in starejših udeležencev v cestnem prometu, ter s področja zdravstvene stroke, ki nam bodo z izkušnjami in znanjem projekt vsebinsko obogatili.

- VSEBINSKI SKLOPI

Udeleženci izobraževanj oz. usposabljanj bodo sodelovali pri štirih različnih vsebinskih sklopih:

Osvežitev
znanja
prometnih
predpisov in
pravil

Varna vožnja
po avtocesti
in hitri cesti

Svetovanje o
zdravstvenih
kriterijih za
vožnjo

Možnost
svetovalne
vožnje z
inštruktorjem

Prvi sklop

- V prvem sklopu »**Osvežitev znanja prometnih predpisov in pravil**« bodo udeleženci osvežili svoje znanje prometnih predpisov in pravil, kjer bodo s člani izpitnih komisij za voziške izpite obnovili najpomembnejša pravila, kot so prometni znaki in druga prometna signalizacija, pomen dobrega psiho-fizičnega stanja voznika, pot ustavljanja in varnostna razdalja itd. Člani izpitnih komisij bodo predstavili svoje izkušnje, najpogostejše napake kandidatov za voznike ter drugih voznikov, udeleženci predavanj pa bodo lahko tudi vprašali za nasvet ali delili svoje izkušnje z drugimi.

Drugi sklop

- Pravilno in varno vključevanje na avtocesto ter zapuščanje avtoceste
- Uporaba odstavne niše na avtocesti (SOS)
- Pravilno razvrščanje na avtocesti in ravnanje v primeru prometne nesreče
- Ravnanje ob srečanju z vozili s prednostjo in vozili za spremstvo
- Primerna varnostna razdalja na avtocesti
- Prilagoditev hitrosti v različnih vremenskih razmerah
- Prehitevanje na avtocesti
- Kako ravnati v primeru obvestila o nasproti vožečem vozilu
- Okvara vozila na avtocesti
- Vožnja v predoru na avtocesti
- Vožnja skozi čelne cestninske postaje

Tretji sklop

- Tretji sklop »**Svetovanje o zdravstvenih kriterijih za vožnjo**« bo za udeležence še posebej zanimiv, saj bomo ta del projekta okrepili s pomočjo strokovnega zdravstvenega osebja (sodelovanje z zdravstvenimi domovi, študenti zdravstvene in medicinske stroke oz. drugi zdravstveni delavci). Udeležencem bodo omogočeni nekateri enostavni pregledi (kot je npr. pregled vida) ter predvsem svetovanje o psihofizičnih sposobnostih in zmožnostih za vožnjo, vplivu nekaterih zdravil oz. na kaj morajo biti pozorni preden se usedejo za volan. Udeleženci se bodo podučili tudi o potrebnih pregledih pri zdravniku, o obsegu kontrolnega pregleda, kaj lahko sami storijo za izboljšanje zdravstvenega stanja in podobno.

Četrty sklop

- Ob koncu predavanj in svetovanj bodo zainteresiranim udeležencem omogočene tudi praktične »**Svetovalne vožnje z inštruktorjem**«, kjer se bodo seznanili s pravilno nastavitvijo sedeža, volana in ogledal ter se podali na praktično vožnjo. Inštruktor oz. član izpitne komisije bo med vožnjo vozniku svetoval o primernem ravnanju, opozarjal na morebitne napake in podal napotke za varnejšo vožnjo.

4. PREGLED PRIMEROV DOBRE PRAKSE IZ TUJINE

Norveška, Voznik 65+ (ang. Driver 65+)

Voznik 65+ je prostovoljni tečaj za voznike, starejše od 65 let, ki želi osvežiti znanje in izboljšati poznavanje prometnih predpisov ter izmenjati izkušnje o vožnji. Vozniki, starejši od 65 let so vabljeni k sodelovanju z norveško upravo za javne ceste (Norwegian Public Roads Administration). Tečaji se izvajajo s pomočjo posebej izobraženih učiteljev prometnih predpisov in učiteljev varne vožnje. Tečaji so izpeljani v obliki razprav, kjer se poudari teme po izboru in željah udeležencev. Udeleženci imajo tudi možnost za (prostovoljno) vožnjo z inštruktorjem. Vsak tečaj obsega štiri srečanja, od katerih vsako traja 3 ure. Tečaj ni brezplačen.

Tovrstna oblika tečaja je pokazala pozitivne rezultate, saj se je tveganje za udeležbo v prometni nesreči znižalo za 22 % do 30 % v prvem letu po udeležbi na tečaju. Zmanjšanje tveganja je bilo ocenjeno na podlagi eksperimentalne in kontrolne skupine.

(Vir: SUPREME, Thematic Report: Driver Education, Training and Licencing, 2007)

Združeno Kraljestvo, Suffolk, delavnica »Grand Driver«

Delavnica za starejše voznike pokriva tri ključne teme: zdravje in mobilnost, osvežitev poznavanja prometnih predpisov in izboljšanje sposobnosti zaznavanja nevarnosti med vožnjo. Delavnica je namenjena voznikom, starejšim od 60 let. Zainteresirani se lahko prijavijo preko spletne strani, nato pa jih organizatorji obvestijo o datumu delavnice. Na spletni strani lahko izpolnijo vprašalnik, kjer z analizo dobijo povratne informacije oz. vpogled v odnos do vožnje in samoreglativnega vedenja udeležencev delavnice. Na podlagi vprašalnika organizatorji delavnice prilagodijo vsebino posameznega srečanja.

Vir: <http://www.roadsafetyobservatory.com/Review/10045> in
<http://www.suffolkroadsafe.net/drivers/grand-driver/>

Belgija, CARA program

CARA je belgijski center namenjen za odkrivanje in zdravljenje težav starejših voznikov. Vozniki so napoteni v center, bodisi preko njihove zavarovalnice (ko so imeli eno ali več nesreč ali pri spreminjanju okolja) ali preko svojega zdravnika. Program je sestavljen iz standardiziranega preizkusa vožnje v urbanem okolju in po avtocesti (35 km), ki je posnet na video. Inštruktorji varne vožnje pa nato ocenijo vožnjo anonimnega voznika, kjer upoštevajo 11 različnih vidikov vožnje (pozicija vozila, varnostna razdalja, prilagoditev hitrosti, spremljanje premikanja oči, zaznavanje in odziv na signalizacijo itd). S pomočjo posebno razvitih testov na podlagi pogostih napak voznikov strokovna ekipa oceni tveganje za povzročitev ali udeležbo v prometni nesreči.

Vir: file:///C:/Users/avpu040/Downloads/CCongress_Malta_2011_Assailly.pdf

Nemčija, Študija o izboljšanih voznških sposobnosti

V Nemčiji so izvedli raziskovalno študijo o izboljšanih voznških sposobnostih starejših voznikov (od 70. leta dalje) v primeru praktičnega usposabljanja voznikov v realnih prometnih situacijah. Študija je bila izvedena na vzorcu 120 oseb, v nemškem mestu Dortmund. Glavne ugotovitve in zaključki študije so bili pozitivni, in sicer da praktično strokovno usposabljanje prinaša velike koristi za starejše voznike ter ima tovrstno usposabljanje dolgoročne pozitivne učinke. Sami udeleženci usposabljanja se niso zavedali lastnih zmožnosti učenja, ki so jih nato preverili z naknadnimi intervjuji za pridobitev povratnih informacij.

Vir: http://www.bast.de/DE/FB-U/Publikationen/Veranstaltungen/U-Ageing-2014/Poschadel-Vortrag.pdf?__blob=publicationFile&v=1

Španija in Češka, testiranje vida za starejše voznike

Zlasti za starejše voznike je mogoče zahtevati redne zdravstvene preglede, še posebej za preverjanje vida. Tovrstni zdravstveni pregledi so alternativa določanju starostne omejitve za vožnjo in omogoča starejšim voznikom mobilnost čim dlje. Socialno-ekonomski vidik obveznega testiranja vida je kljub temu na splošno negativen, v primeru, da mu sledi odvzem voznškega dovoljenja. Odvzem voznškega dovoljenja ima velike negativne učinke na področju mobilnosti. Na podlagi rednih testiranj vida, pa se lahko predpiše obvezno uporabo očal za voznike in na ta način poveča varnost na cestah. Na podlagi študije o stroškovni učinkovitosti je najbolj obetavno testiranje zmanjšanega vidnega polja voznika. Vendar pa kljub temu veljajo priporočila za usmeritev raje na področje različnih zdravljenj, kot pa zakonodajne ureditve odvzema voznškega dovoljenja.

Vir: http://ec.europa.eu/transport/roadsafety_library/publications/policy_synthesis_report.pdf

5. ANALIZA STAREJŠIH VOZNIKOV MOTORNIH VOZIL (>64 LET) NA AVTOCESTAH IN HITRIH CESTAH V OBDOBJU 2010-2014

- Prometne nesreče in posledice po starostnih skupinah v obdobju 2010 – 2014* na AC in HC

Starostni razred	Št. prometnih nesreč	Posledice na vseh udel.			skupaj pošk. (H+L)	Št. prometnih nesreč	Posledice na vseh udel.			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk.			Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk.	
od 15 do 17	2	0	0	2	2	0%	0%	0%	0%	0%
od 18 do 24	1412	8	44	1323	1367	13%	10%	16%	15%	15%
od 25 do 34	3020	17	74	2742	2816	29%	21%	27%	31%	31%
od 35 do 44	2450	24	78	2235	2313	23%	30%	28%	26%	26%
od 45 do 54	1940	18	66	1752	1818	18%	23%	24%	20%	20%
od 55 do 64	1059	11	25	935	960	10%	14%	9%	11%	11%
nad 64	621	17	33	561	594	6%	21%	12%	6%	7%

* - podatki so začasni

Zgornja tabela prikazuje število prometnih nesreč, ki so jih povzročili vozniki motornih vozil v posamezni starostni skupini ter posledice, ki so nastale pri vseh udeležencih v prometni nesreči. V zadnjih 5 letih, je delež povzročenih prometnih nesreč pri starejših najmanjši in sicer 6 %. Pri posledicah, ki so pri prometnih nesrečah nastale, je delež umrlih v prometnih nesrečah, ki jih je povzročil starejši voznik večji in znaša 21 % (največji 30 % je pri starostni skupini med 35 in 44 leti). Pri poškodovanih je delež manjši – delež hudo telesno poškodovanih v prometnih nesrečah, ki jih je povzročil starejši voznik je 12 %, delež lažje telesno poškodovanih pa je 6 %.

- Število imetnikov veljavnih voznških dovoljenj

Starostni razred	št. imetnikov veljavnih voznških dovoljenj (1.1.2013)	v %
od 15 do 17	5028	0%
od 18 do 24	123914	9%
od 25 do 34	265944	19%
od 35 do 44	276674	20%
od 45 do 54	270887	20%
od 55 do 64	230062	17%
nad 64	195115	14%

Na dan 1.1.2013 je bilo v R Sloveniji 195.115 imetnikov veljavnih voznških dovoljenj, ki so bili stari 65 let ali več (delež je 14 %). Če jih primerjamo z mladimi vozniki lahko vidimo, da je starejših voznikov za 5 % več kot mladih voznikov (mladi vozniki so v starostnem razredu med 18 in 24 leti).

- **Prometne nesreče in posledice starejših voznikov motornih vozil na AC in HC**

LETO	Št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
2010	178	2	2	12	14
2011	210	2	4	23	27
2012	206	5	3	22	25
2013	196	1	3	21	24
2014*	194	1	4	18	22
primerjava 14/13	-1%	0%	33%	-14%	-8%

* - podatki so začasni

Število prometnih nesreč z udeležbo voznikov motornih vozil starejših od 64 let na AC in HC se v zadnjem obdobju minimalno zmanjšuje. Prav tako se zmanjšuje število umrlih in število poškodovanih starejših voznikov.

- **Število prometnih nesreč in posledic na AC in HC – povzročitelj nesreče starejši voznik motornih vozil ter posledice na vseh udeležencih**

LETO	Št. prometnih nesreč - povzročitelj voznik >64	Posledice vseh udeležencev			skupaj pošk. (H+L)	Delež med vsemi povzr. prometnih nesreč
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk		
2010	120	7	13	46	59	4,8%
2011	134	3	8	46	54	6,3%
2012	122	4	4	44	48	6,1%
2013	120	1	4	30	34	6,4%
2014*	125	2	4	36	40	7,2%
primerjava 14/13	4%	100%	0%	20%	18%	

* - podatki so začasni

Število prometnih nesreč na AC in HC, ki jih je povzročil starejši voznik se v zadnjem 5 letnem obdobju bistveno ni spremenilo. V letu 2014* se je pripetilo 125 (120) prometnih nesreč oz. 4 % več kot leto poprej. V omenjenih nesrečah sta umrla 2 (1) udeleženca cestnega prometa – 100 % povečanje v primerjavi z letom 2013, 36 (30) se jih je hudo telesno poškodovalo oz. 20 % več kot leto poprej. Prav tako se je povečalo število lažje telesno poškodovanih v omenjenih nesrečah za 18 %. Delež starejših voznikov med vsemi povzročitelji prometnih nesreč se je v zadnjem 5 letnem obdobju povečal iz 4,8 % v letu 2010 na 7,2 % v letu 2014.

- **Število prometnih nesreč in posledic na AC in HC – povzročitelj nesreče alkoholiziran starejši voznik motornih vozil**

LETO	Št. prometnih nesreč	Delež med vsemi alko. povzr.	Poškodbe			Skupaj poškodbe (H+L)
			Smrt	Huda tel. poškodba	Lažja tel. poškodba	
2010	4	2,1%	0	0	0	0
2011	5	3,2%	0	0	2	2
2012	6	3,9%	0	1	1	2
2013	8	5,3%	0	0	5	5
2014*	6	4,3%	0	0	1	1
primerjava 14/13	-25%	-	0%	%	-80%	-80%

* - podatki so začasni

Vožnja pod vplivom alkohola pri starejših udeležencih – povzročiteljih prometnih nesreč na AC in HC se v zadnjih letih le redko pripeti. V zadnjih 5 letih (2010-2014) se je pripetilo 29 prometnih nesreč v katerih se je 1 udeleženec hudo telesno poškodoval, 9 pa jih je utrpelo lažje telesne poškodbe. V primerjavi z ostalimi povzročitelji, se delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč starih več kot 64 let zadnja leta minimalno povečuje (2,1 % v letu 2010 na 4,3 % v letu 2014).

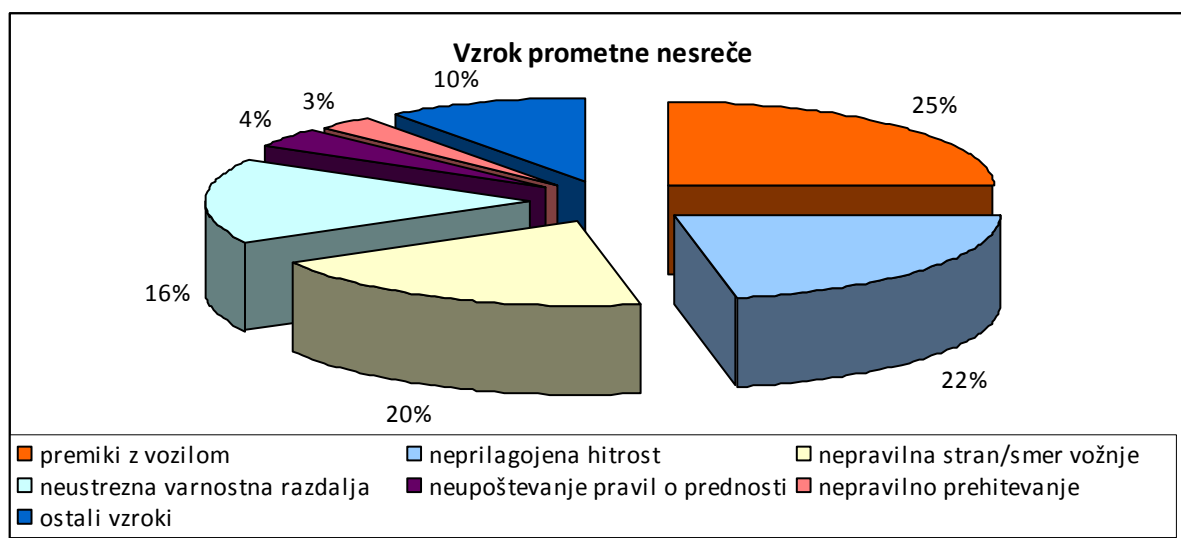
- **Starejši voznik kot udeleženec v prometni nesreči na AC in HC v obdobju (2010-2014*)**

Starostni razred	Št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel. pošk.	Lažja tel. pošk.	
od 65 do 74	418	11	26	149	175
od 75 do 84	178	6	6	52	58
85 in več	25	0	1	1	2

* - podatki so začasni

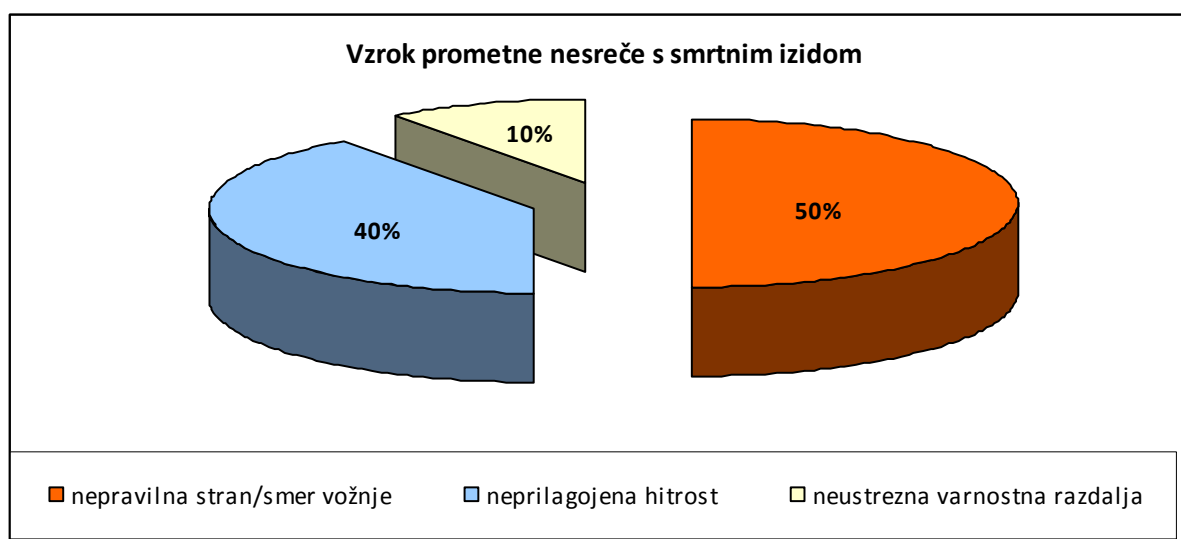
Starostni razred starejših udeležencev je zelo širok. Če ga razdelimo na 3 starostne skupine lahko vidimo, da se večina prometnih nesreč, ki so jih tudi povzročili, pripeti v starostnem razredu med 65 in 74 letom starosti oz. 67 %. V 96,6 % prometnih nesreč je bil starejši voznik motornega kolesa udeležen kot voznik osebnega vozila, v 2,7 % kot voznik tovornega vozila, manj kot 1 % pa kot voznik ostalih motornih vozil (voznik avtobusa, kombiniranega vozila in voznik motornega kolesa).

- **Vzroki prometnih nesreč na AC in HC – povzročitelj nesreče starejši voznik (2010-2014*)**

*- podatki so začasni

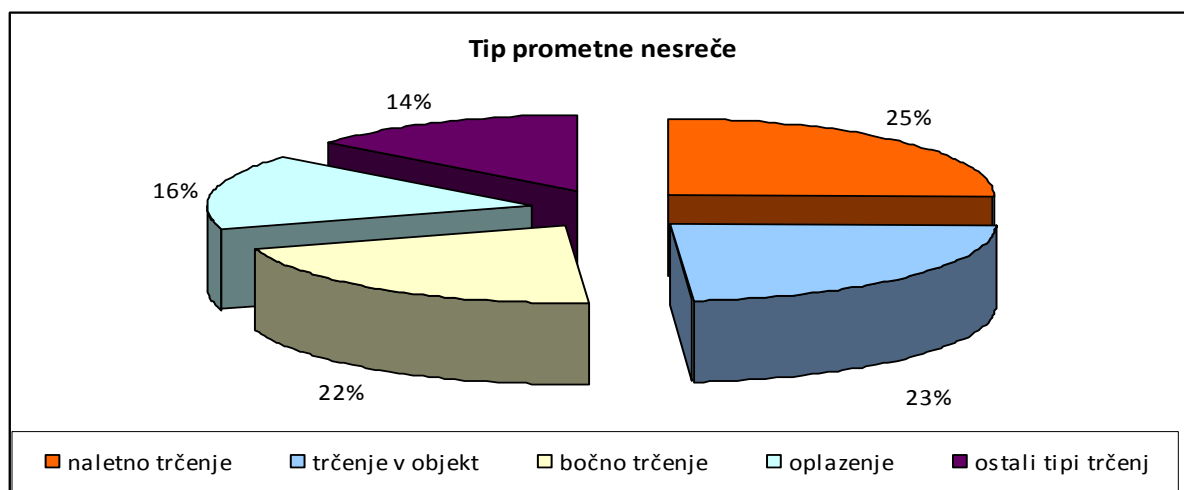
V zadnjem 5 letnem obdobju je bil najpogostejši vzrok prometne nesreče na AC in HC, ki jo je povzročil starejši voznik motornega vozila v 25 % premiki z vozilom (155 prometnih nesreč). Sledita mu neprilagojena hitrost – 22 % (136 PN) in nepravilna stran oz. smer vožnje – 20 % (125 PN). Pri ostalih starostnih skupinah je najbolj pogost vzrok za prometno nesrečo neprilagojena hitrost, ki ji sledita neustrezna varnostna razdalja, premiki z vozilom in nepravilna stran oz. smer vožnje.

*- podatki so začasni

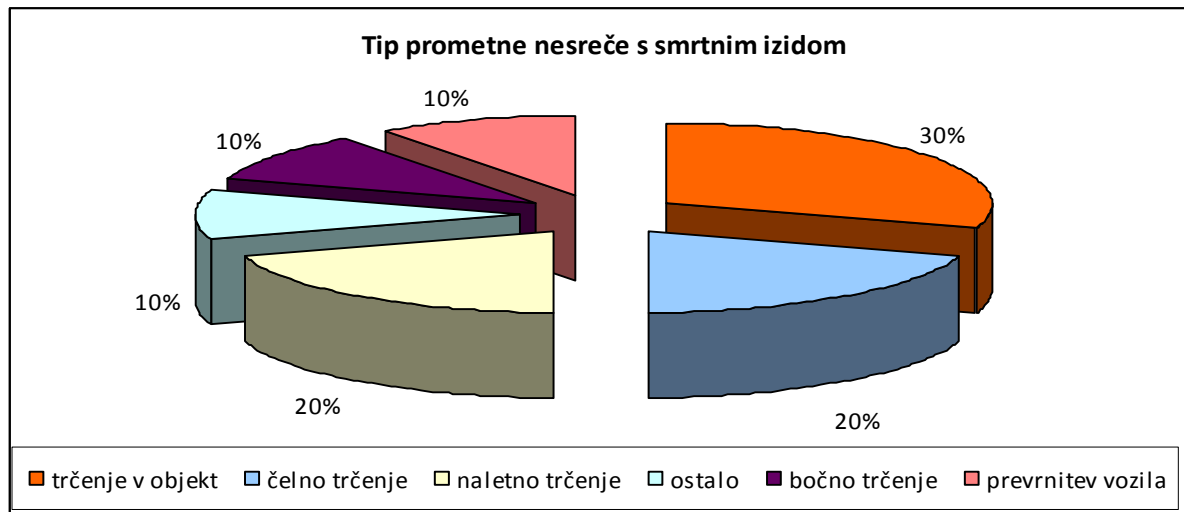
Vzrok za prometno nesrečo s smrtnim izidom, ki jo povzroči starejši voznik motornega vozila na AC in HC je v 50 % nepravilna stran oz. smer vožnje (5 PN s smrtnim izidom). V 40 % se kot vzrok pojavi neprilagojena hitrost (4 PN s smrtnim izidom), v 10 % pa neustrezna varnostna razdalja (1 PN s smrtnim izidom). Tudi pri ostalih starostnih skupinah sta nepravilna stran oz. smer vožnje in neprilagojena hitrost najbolj pogosta vzroka za nastanek prometne nesreče s smrtnim izidom na AC in HC.

- **Tip prometne nesreče na AC in HC – povzročitelj nesreče starejši voznik (2010-2014*)**

*- podatki so začasni

V zadnjem 5 letnem obdobju je bil najpogostejši tip prometne nesreče na AC in HC, ki jo je povzročil starejši voznik motornega vozila v 25 % naletno trčenje (156 prometnih nesreč). Sledi mu trčenje v objekt – 23 % (144 prometnih nesreč) in bočno trčenje – 22 % (133 prometnih nesreč). Pri ostalih starostnih skupinah je trčenje v objekt najbolj pogost tip prometne nesreče. Sledita mu naletno trčenje in bočno trčenje.

*- podatki so začasni

Najpogostejši tipi prometnih nesreč s smrtnim izidom, ki jih je povzročil starejši voznik motornega vozila na AC in HC so v zadnjih leti bili trčenje v objekt – 30 % (3 PN s smrtnim izidom) ter bočno in čelno trčenje – 20 % (po 2 PN s smrtnim izidom). Tudi pri ostalih starostnih skupinah sta trčenje v objekt in čelno trčenje najpogostejša tipa prometne nesreče s smrtnim izidom na AC in HC.

- **Kombinacija vzroka nepravilna stran oz. smer vožnje + čelni trk na AC in HC – povzročitelj nesreče starejši voznik**

Iz baze prometnih nesreč, je težko ugotoviti število prometnih nesreč, ki so se pripetile zaradi nepravilne smeri vožnje na AC in HC saj je vzrok nepravilna stran oz. smer vožnje zelo širok. Omenjenemu vzroku smo dodali če čelni tip trčenja, ki bi lahko nakazal vožnjo v nasprotno smer na AC in HC in čelni trk z drugim vozilom.

V obdobju 2010-2014 je starejši voznik motornega vozila na AC in HC povzročil 8 prometnih nesreč za katere je bil vzrok nepravilna stran oz. smer vožnje, tip nesreče pa je bil čelni trk. Od 8 prometnih nesrečah se je 1 končala s smrtnim izidom, 1 s hudo telesno poškodbo, 1 z lažjo telesno poškodbo, v ostalih 5 pa je bila samo materialna škoda.

- **Dan/noč in urni interval nesreče na AC in HC – povzročitelj nesreče starejši voznik**

V 87 % se prometne nesreče, ki jo povzročijo starejši vozniki pojavijo v svetlem delu dneva, 13 pa v temnem delu dneva. Najpogostejši urni interval, v katerem starejši voznik povzroči prometno nesrečo, je med 9-10 uro (10,6 %), 11-12 uro (10,0 %) in med 15-16 uro (9,8%). Pri ostalih povzročiteljih je največ prometnih nesreč v času prometnih konic in sicer med 7 in 9 uro ter med 15 in 17 uro.

OPOMBA: podatki zajeti v pregledu stanja varnosti cestnega prometa v letu 2014 so začasni. Ko bodo podatki uradni (predvidoma v mesecu februarju) lahko pride do minimalnih razhajanj med podatki.

6. PREGLED TERMINSKEGA PLANA AKTIVNOSTI

Projekt SOŽITJE za večjo varnost v cestnem prometu															
Regija	Izpitni center	Januar	Februar	Marec	April	Maj	Junij	Julij	Avgust	September	Oktober	November	December	Januar 2016	Februar 2016
Jugovzhodna Slovenija	IC Novo mesto	Priprava projekta	Priprava projekta												
Spodnjeposavska	IC Krško														
Koroška	IC Slovenj Gradec														
Savinjska	IC Celje														
Primorsko-notranjska	IC Postojna														
Pomurska	IC Murska Sobota														
Gorenjska	IC Kranj														
Goriška	IC Nova Gorica														
Obalno-kraška	IC Koper														
Osrednjeslovenska	IC Ljubljana														
Podravska	IC Maribor														

MAREC 2015 - Jugovzhodna Slovenija in Spodnjeposavska regija

Projekt Sožitje bomo začeli na terenu izvajati v marcu 2015, in sicer na območju Jugovzhodne Slovenije in Spodnjeposavske regije, s sodelovanjem IC Novo mesto in IC Krško. Dogodek se bo izvedel **v Novem mestu ali v Krškem**, v prostorih društva upokojencev.

- Javna agencija RS za varnost prometa (AVP) vodi in koordinira celoten projekt Sožitje ter obvešča širšo javnost in medije o izvajanju dogodkov za starejše voznike po celotni Sloveniji. Odgovorna oseba s strani AVP je ga. Vesna Marinko.
  - Izpitni center Novo mesto in Izpitni center Krško (člani izpitne komisije) pripravijo vsebinska predavanja in sodelujejo kot inštruktorji/svetovalci pri praktični vožnji za zainteresirane udeležence.
- Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS) predhodno obvesti vsa društva upokojencev na tem območju o izvajanju projekta Sožitje ter zagotovi primerne prostore (npr. prostori društva upokojencev v Novem mestu ali v Krškem). Upoštevati je potrebno, da bomo dosegli ciljno javnost (starejše voznike in voznice) tako, da dogodek organiziramo v prostorih, ki so jim poznani in kjer se družijo, ter na ta način povežemo prijetno s koristnim. Odgovorna oseba s strani ZDUS-a je dr. Samo Zupančič.
- DARS d.d. pripravi predavanja o varni vožnji po avtocesti in hitri cesti ter pripravi in natisne informativno brošuro o varni vožnji po avtocesti za starejše voznike (npr. 5000 izvodov). Odgovorna oseba s strani DARS-a je mag. Ulrich Zorin.
- Ministrstvo za infrastrukturo sodeluje pri pripravi predavanj o prometnih pravilih. Odgovorna oseba s strani MI je mag. Zvonko Zavasnik.
- Za tretji sklop predavanj oz. praktičnih delavnic bo pri koordinaciji sodelovala dr. Majda Zorec Karlovšek. V tretjem sklopu je predvideno sodelovanje zdravstvene stroke (npr. območni zdravstveni dom), z namenom, da bi se izvajala splošna svetovanja o psihofizičnih sposobnostih udeležencev (npr. pregled vida, merjenje pritiska itd).

APRIL 2015 – Koroška regija

V aprilu 2015 bomo projekt izvedli na Koroškem, s sodelovanjem Izpitnega centra Slovenj Gradec. Dogodek se bo izvedel **v Slovenj Gradcu**, v prostorih društva upokojencev.

Naloge ostanejo iste za vse sodelujoče (AVP koordinira projekt in je zadolžena za komuniciranje z javnostjo; ZDUS obvešča društva upokojencev in organizira prostore za izvedbo dogodka; DARS pripravi drugi sklop predavanj in brošure; Ministrstvo za infrastrukturo sodeluje pri predavanjih; dr. Zorec Karlovšek sodeluje pri organizaciji tretjega sklopa projekta).

MAJ 2015 – Savinjska in Zasavska regija

V maju 2015 bomo projekt izvedli v Savinjski in Zasavski regiji, s sodelovanjem Izpitnega centra Celje. Dogodek se bo izvedel **v Celju**, v prostorih društva upokojencev.

Naloge ostanejo iste za vse sodelujoče (AVP koordinira projekt in je zadolžena za komuniciranje z javnostjo; ZDUS obvešča društva upokojencev in organizira prostore za izvedbo dogodka; DARS pripravi drugi sklop predavanj in brošure; Ministrstvo za infrastrukturo sodeluje pri predavanjih; dr. Zorec Karlovšek sodeluje pri organizaciji tretjega sklopa projekta).

JUNIJ 2015 – Primorsko-notranjska regija

V juniju 2015 bomo projekt izvedli v Primorsko-notranjski regiji, s sodelovanjem Izpitnega centra Postojna. Dogodek se bo izvedel **v Postojni**, v prostorih društva upokojencev.

Naloge ostanejo iste za vse sodelujoče (AVP koordinira projekt in je zadolžena za komuniciranje z javnostjo; ZDUS obvešča društva upokojencev in organizira prostore za izvedbo dogodka; DARS pripravi drugi sklop predavanj in brošure; Ministrstvo za infrastrukturo sodeluje pri predavanjih; dr. Zorec Karlovšek sodeluje pri organizaciji tretjega sklopa projekta).

SEPTEMBER 2015 – Pomurska regija

V septembru 2015 bomo projekt izvedli v Pomurski regiji, s sodelovanjem Izpitnega centra Murska Sobota. Dogodek se bo izvedel **v Murski Soboti**, v prostorih društva upokojencev.

Naloge ostanejo iste za vse sodelujoče (AVP koordinira projekt in je zadolžena za komuniciranje z javnostjo; ZDUS obvešča društva upokojencev in organizira prostore za izvedbo dogodka; DARS pripravi drugi sklop predavanj in brošure; Ministrstvo za infrastrukturo sodeluje pri predavanjih; dr. Zorec Karlovšek sodeluje pri organizaciji tretjega sklopa projekta).

OKTOBER 2015 – Gorenjska regija

V oktobru 2015 bomo projekt izvedli v Gorenjski regiji, s sodelovanjem Izpitnega centra Kranj. Dogodek se bo izvedel **v Kranju**, v prostorih društva upokojencev.

Naloge ostanejo iste za vse sodelujoče (AVP koordinira projekt in je zadolžena za komuniciranje z javnostjo; ZDUS obvešča društva upokojencev in organizira prostore za izvedbo dogodka; DARS pripravi drugi sklop predavanj in brošure; Ministrstvo za infrastrukturo sodeluje pri predavanjih; dr. Zorec Karlovšek sodeluje pri organizaciji tretjega sklopa projekta).

NOVEMBER 2015 – Goriška regija

V novembru 2015 bomo projekt izvedli v Goriški regiji, s sodelovanjem Izpitnega centra Nova Gorica. Dogodek se bo izvedel **v Novi Gorici**, v prostorih društva upokojencev.

Naloge ostanejo iste za vse sodelujoče (AVP koordinira projekt in je zadolžena za komuniciranje z javnostjo; ZDUS obvešča društva upokojencev in organizira prostore za izvedbo dogodka; DARS pripravi drugi sklop predavanj in brošure; Ministrstvo za infrastrukturo sodeluje pri predavanjih; dr. Zorec Karlovšek sodeluje pri organizaciji tretjega sklopa projekta).

DECEMBER 2015 – Obalno-kraška regija

V decembru 2015 bomo projekt izvedli v Obalno-kraški regiji, s sodelovanjem Izpitnega centra Koper. Dogodek se bo izvedel **v Kopru**, v prostorih društva upokojencev.

Naloge ostanejo iste za vse sodelujoče (AVP koordinira projekt in je zadolžena za komuniciranje z javnostjo; ZDUS obvešča društva upokojencev in organizira prostore za izvedbo dogodka; DARS pripravi drugi sklop predavanj in brošure; Ministrstvo za infrastrukturo sodeluje pri predavanjih; dr. Zorec Karlovšek sodeluje pri organizaciji tretjega sklopa projekta).

JANUAR 2016 – Osrednjeslovenska regija

V januarju 2016 bomo projekt izvedli v Osrednjeslovenski regiji, s sodelovanjem Izpitnega centra Ljubljana. Dogodek se bo izvedel **v Ljubljani**, v prostorih društva upokojencev.

Naloge ostanejo iste za vse sodelujoče (AVP koordinira projekt in je zadolžena za komuniciranje z javnostjo; ZDUS obvešča društva upokojencev in organizira prostore za izvedbo dogodka; DARS pripravi drugi sklop predavanj in brošure; Ministrstvo za infrastrukturo sodeluje pri predavanjih; dr. Zorec Karlovšek sodeluje pri organizaciji tretjega sklopa projekta).

FEBRUAR 2016 – Podravska regija

V februarju 2016 bomo projekt izvedli v Podravski regiji, s sodelovanjem Izpitnega centra Maribor. Dogodek se bo izvedel **v Mariboru**, v prostorih društva upokojencev.

Naloge ostanejo iste za vse sodelujoče (AVP koordinira projekt in je zadolžena za komuniciranje z javnostjo; ZDUS obvešča društva upokojencev in organizira prostore za izvedbo dogodka; DARS pripravi drugi sklop predavanj in brošure; Ministrstvo za infrastrukturo sodeluje pri predavanjih; dr. Zorec Karlovšek sodeluje pri organizaciji tretjega sklopa projekta).

7. ZAKLJUČEK

Veliko pozornosti se preko šol vožnje, osveščanja pristojnih institucij, preventivnih aktivnosti in tudi v medijih namenja mladim voznikom. Pogosto pa pri tem pozabljamo na skupino udeležencev v cestnem prometu, ki se številčno vse bolj povečuje na naših cestah – starejše voznike. Projekt »Sožitje za večjo varnost v cestnem prometu« pa je namenjen predvsem starejšim voznikom in voznicam, ter predstavlja prvi tak projekt, ki bo pokril območje celotne Slovenije in združil različne ključne deležnike na področju varnosti v cestnem prometu.

V okviru projekta bo udeležencem predstavljen širok spekter različnih vsebin. Seznanili oz. obnovili bodo poznavanje prometnih predpisov in pravil, seznanili se bodo z varno vožnjo pa avtocesti in hitri cesti, omogočeno jim bo svetovanje in informativni zdravstveni pregled ter svetovalna praktična vožnja z inštruktorjem. Projekt je torej več kot le organizacija predavanj za starejše voznike, saj bo prav zaradi praktičnega dela še posebej zanimiv in poučen.

Na Javni agenciji RS za varnost prometa, kjer vodimo in koordiniramo omenjeni projekt, verjamemo, da bomo s tovrstnimi pobudami in aktivnostmi prispevali k večji in dolgoročnejši mobilnosti starejših v prometu ter k večji varnosti v cestnem prometu za vse udeležence.